

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 27. marts 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2009-792-0837
Dok.: RAJ40917

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 532 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 27. februar 2009. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 532 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren redegøre for brugen af fodlænker og i forlængelse heraf oplyse, om regeringen har overvejelser om at udvide brugen af fodlænker til fanger på udgang med henblik på at undgå, at de pågældende begår ny kriminalitet?

Svar:

1. Muligheden for afsoning på bopælen under intensiv overvågning og kontrol (fodlænkeordningen) blev indført i 2005, hvor målgruppen var afgrænset til personer, der efter 1. marts 2005 blev idømt en straf af fængsel i indtil 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven.

Ved lov nr. 304 af 19. april 2006 blev målgruppen udvidet, således at alle unge, der efter den 21. april 2006 blev idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder, og ikke var fyldt 25 år på det tidspunkt, kriminaliteten blev begået, også blev omfattet af ordningen.

Belægget af domfældte i elektronisk fodlænke begyndte herefter at stige, og i 2007 var det gennemsnitlige belæg godt 100 personer.

Målgruppen blev ved lov nr. 496 af 17. juni 2008 igen udvidet, og omfatter nu alle, der efter den 1. juli 2008 idømmes fængselsstraf i indtil 3 måneder. Personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 14 dage for overtrædelse af våbenlovgivningen, er dog som udgangspunkt ikke omfattet.

Domfældte, der falder inden for den ovennævnte målgruppe, kan anmode Kriminalforsorgen om tilladelse til at afsone på bopælen i elektronisk fodlænke. Kriminalforsorgen vurderer herefter, om den domfældte opfylder betingelserne for at kunne afsone i elektronisk fodlænke, herunder vedrørende boligforhold og beskæftigelse eller uddannelse.

I 2008 var det gennemsnitlige antal afsonere på bopælen steget til godt 110 personer, og det skønnes, at den seneste udvidelse vil medføre, at det gennemsnitlige belæg på længere sigt vil stige yderligere til omkring 200 personer. I de to første måneder af 2009 har det gennemsnitlige belæg været 149 personer. Medio marts 2009 afsonede 197 personer i elektronisk fodlænke.

I 2008 informerede Kriminalforsorgen i alt 3029 domfældte om muligheden for at søge om at afsone på bopælen i elektronisk fodlænke. Om-

kring 65 pct. (1978 domfældte) søgte om tilladelse til afsoning på bopælen. I 74 pct. af de afgjorte sager fik den domfældte tilladelse til at afsone på bopælen.

Af de 1293 tilladelser, der blev givet i 2008, blev 23 tilladelser (svarende til 1,8 pct.) tilbagekaldt før iværksættelse af afsoningen, mens 90 tilladelser (svarende til 7,7 pct. af alle iværksatte afsoninger i elektronisk fodlænke) blev tilbagekaldt efter iværksættelse af afsoningen.

Hovedårsagerne til, at nogle tilladelser til afsoning i elektronisk fodlænke tilbagekaldes, før afsoningen er iværksat, er, at den domfældte ikke længere opfylder betingelserne for denne afsoningsform vedrørende f.eks. bolig- og beskæftigelsesforhold, eller at den domfældte har begået nyt strafbart forhold. Den hyppigste årsag til tilbagekaldelse efter iværksættelsen af afsoningen er, at den domfældte har indtaget alkohol.

2. Den domfældte skal bære en elektronisk sender (den elektroniske fodlænke) i en rem omkring anklen. Den anvendte teknik er baseret på en GSM-løsning (Global System for Mobile communications), som opererer via mobilnettet. Senderen kommunikerer med en modtager, som bliver installeret i den domfældtes hjem. Modtageren kommunikerer via mobilnettet med en central overvågningsenhed hos Kriminalforsorgen.

Før afsoningen begyndes, fastlægger Kriminalforsorgen en aktivitetsplan i samarbejde med den domfældte. Aktivitetsplanen fastslår, hvornår den pågældende skal være hjemme, og hvornår den pågældende må forlade bopælen. Aktivitetsplanen registreres i modtageren, der er på bopælen. På den måde kan det registreres, om senderen (den elektroniske fodlænke) er inden for modtagerens rækkevidde, når den domfældte ifølge aktivitetsplanen forudsættes at være til stede på bopælen.

Hvis den domfældtes aktiviteter afviger fra aktivitetsplanen i relation til ophold på bopælen, udløses en alarm hos Kriminalforsorgen, og der gives besked om alarmen til tilsynsmyndigheden, som undersøger omstændighederne nærmere og foretager det fornødne. Hvis tilsynsmyndigheden umiddelbart finder det klart, at tilladelsen til afsoning på bopælen skal tilbagekaldes, kan den domfældte midlertidigt overføres til et arresthus, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen.

Ud over den elektroniske overvågning kontrolleres den domfældte på bopælen ved 1-3 ugentlige uanmeldte kontrolbesøg i hjemmet og ved

kontrol på arbejdspladsen enten via en kontaktperson eller for så vidt angår selvstændigt erhvervsdrivende, der afsoner i elektronisk fodlænke, ved uanmeldte besøg. Hertil kommer, at den domfældte skal deltage i programvirksomhed (kriminalitetsforebyggende undervisning), som finder sted i Kriminalforsorgens afdelinger.

Den domfældte skal normalt aflægge udåndingsprøver ved kontrolbesøgene, og når den pågældende møder hos tilsynsmyndigheden. Derudover skal den domfældte aflægge urinprøver, hvis tilsynsmyndigheden skønner, at der er behov for det.

3. Som det fremgår, er det ikke, som fodlænkeordningen er i dag, teknisk muligt at spore den domfældte ved hjælp af den elektroniske fodlænke, når den pågældende opholder sig uden for hjemmet og dermed uden for modtagerens rækkevidde. Dermed er det ikke muligt at benytte elektronisk fodlænke med den nuværende tekniske løsning til indsatte, der er på udgang, som det nævnes i spørgsmålet.

Indsatte har mulighed for at få tilladelse til udgang efter at have udstået en vis del af straffen. Det er desuden blandt andet en forudsætning for udgang, at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod udgang til den indsatte, og at fare for misbrug ikke antages at foreligge. Ved vurderingen af, om udgang kan tillades, foretages der således altid en meget konkret vurdering af, om en eventuel udgang vil være forbundet med risiko for misbrug. Efter straffuldbyrdelsesloven skal det ved misbrugsvurderingen tillægges særlig vægt, hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet og ikke er løsladt mellem dom og strafudståelse. I overvejelserne bliver der endvidere blandt andet lagt vægt på, om den indsatte tidligere har begået ny kriminalitet under udgang eller er udeblevet efter en udgang. Hvis den pågældende er udeblevet efter tilsigelse til afsoning, skal der udvises særlig forsigtighed ved vurderingen af, om tilladelse bør gives. Der bliver også lagt vægt på, hvordan den aktuelle afsoning forløber. Hvis det skønnes nødvendigt for at undgå misbrug, kan der fastsættes individuelle vilkår i forbindelse med udgang, f.eks. vilkår om, at den pågældende skal aflægge rene urinprøver før og efter udgang.

Fængslerne har desuden en lang række sanktionsmuligheder, hvis en indsat misbruger sin tilladelse til udgang. Der kan f.eks. ske inddragelse af udgangstilladelsen, eventuelt med en efterfølgende karantæneperiode, hvor spørgsmålet om udgang slet ikke kan tages op til overvejelse. Der kan desuden ikendes en disciplinærstraf i form af bøde eller strafcelle.

Hvis misbruget sker under udgang fra et åbent fængsel, kan den pågældende overføres til lukket fængsel.

Ved lov nr. 382 af 6. juni 2002 blev reglerne om udgang i øvrigt skærpet på væsentlige områder. Ændringerne indebar blandt andet skærpede tidsmæssige betingelser for uledsaget udgang for indsatte med længere straffe i lukket fængsel, udvidet brug af vilkåret om ikke at opsøge gerningsstedet og forurettede samt begrænsning af kredsen af udgangsadressater, så den indsatte som hovedregel kun kan få udgang til at besøge nærstående personer.

Kriminalforsorgens statistik vedrørende indsattes udgang viser, at langt de fleste udgange forløber planmæssigt. I 2007 blev misbrug med ny kriminalitet således kun konstateret i 0,1 pct. af udgangene.

Justitsministeriet finder på den anførte baggrund, at der på det foreliggende grundlag ikke er anledning til at overveje at anvende elektronisk fodlænke eller tilsvarende overvågningsudstyr i forbindelse med indsattes udgang.